

Umorzenie sprawy ze względu na niepoczytalność sprawcy nie wyklucza zastosowania art. 64a ustawy o pomocy społecznej. Tak wynika z wyroku WSA w Olsztynie z 12 grudnia 2023 r. sygn. II SA/OI 743/23.

Zgodnie z art. 64 ustawy o pomocy społecznej osobę obowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty, na jej wniosek, pod warunkiem że przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu tego mieszkańca władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona lub prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu tego mieszkańca za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego popełnione na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej zstępnego, małoletniego lub pełnoletniego nieporadnego ze względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny rodzeństwa lub jej rodzica, chyba że skazanie uległo zatarciu. Zwolnienia te obejmują zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej.

Artykuł 64a został dodany do ustawy o pomocy społecznej w wyniku jej nowelizacji z 5 sierpnia 2015 r. W uzasadnieniu ustawy nowelizującej wskazano, że "wprowadzenie nowej regulacji w art. 64a ma na celu przeciwdziałanie poczuciu niesprawiedliwości w stosunku do dzieci zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt rodzica w domu pomocy społecznej, w stosunku do których rodzice postępowali w sposób naganny...". Początkowo w przepisie tym była mowa tylko o orzeczeniu sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej. Warunek skazania za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego popełnione na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty lub jej rodzica wprowadzony został do ustawy nowelizacją z 19 lipca 2019 r. Przepis ten odwołuje się do prawomocnych orzeczeń, które mają potwierdzić naganne postępowanie beneficjenta wobec obowiązanego do ponoszenia opłat za pobyt w DPS lub wymienionych członków jego rodziny, skutkujące pokrzywdzeniem przez mieszkańca domu pomocy społecznej tych osób.

W ocenie Sądu, który podzielił pogląd prokuratora (który przystąpił do postępowania sądowego), że postanowienie sądu karnego o umorzeniu sprawy ze względu na niepoczytalność sprawcy i zastosowaniu wobec podejrzanego środków zabezpieczających, na podstawie art. 324 § 1 kodeksu postępowania karnego, jest w rozumieniu art. 64a ustawy o pomocy społecznej równoznaczne co do skutków z prawomocnym orzeczeniem sądu o skazaniu. Bowiem w sprawach, w których biegli stwierdzili niepoczytalność sprawcy, pierwszą i najistotniejszą rzeczą jest ustalenie przez sąd karny, czy doszło do popełnienia zarzucanego podejrzanemu przestępstwa. Dopiero po tym, jak sąd karny na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustali bezspornie, że działanie sprawcy wyczerpało znamiona czynu zabronionego, umarza postępowanie i decyduje o rodzaju środków zabezpieczających, a nie uniewinnia podejrzanego.

Orzeczenie jest nieprawomocne.

Źródło: orzeczenia.nsa.gov.pl